

**UZGAJIVAČNICA TORNJAKA
„VALA LIBURNA“**

***MALA POMOĆ ZA NOVE VLASNIKE
ŠTENACA***

+385 (0)51 25 25 45
+385 (0)91 524 1904
+385 (0)99 524 1904

valaliburna@gmail.com

www.valaliburna.hr

PREHRANA PSA

Na tržištu hrane postoje različite vrste hrane kojom možete hraniti svojeg ljubimca. Dijele se u nekoliko kategorija:

- I. DEHIDRIRANA HRANA
- II. KONZERVIRANA HRANA
- III. PRIRODNA (SIROVA) HRANA

I. DEHIDRIRANA HRANA je najčešći način na koji se u naše doba hrane psi jer je najlakši većini vlasnika obzirom da ne zahtjeva nikakvu pripremu niti konzerviranje. Uz dehidriranu hranu vrlo je važno uvijek servirati vodu. Često vlasnici pasa namoče dehidriranu hranu prije serviranja psu kako bi omekšala jer se tako izbjegava njeno širenje u želucu. Važno je znati još neke informacije o ovakvoj vrsti prehrane.

Dehidrirana hrana dijeli se na:

- a) SUPERPREMIUM
- b) PREMIUM
- c) KVALITETNU
- d) MEDICINSKU

Razlika je naravno u kvaliteti i namjeni.

Medicinska hrana je stvorena za posebne slučajeve kao što su npr problemi s bubrezima, kožom, urinarnim sustavom i slično. Najčešće je propisuju veterinari ukoliko je potrebno.

Kvalitetna hrana je ono što najčešće nalazimo u supermarketima i ostalim dućanima koji nisu namjenjeni isključivo za ljubimce te je nažalost najčešći način na koji se prehranjuju ljubimci. Kvalitetna hrana unatoč svojem imenu nije toliko kvalitetna, te vrlo često nije pravi način na koji treba prehranjivati svojeg ljubimca. Često je puna suplemenata radi kojih je psi rado jedu, no ne obiluje hranjivim tvarima niti tvarima koje su potrebne za pravilan razvoj i održavanje organizma. Psi vrlo često moraju pojesti veće količine ove hrane kako bi zadovoljili potrebe svojeg organizma, a često ni tada to ne uspiju. Ova hrana nema specijalizirane podjele ovisno o dobi, aktivnosti ili veličini pasmine. Neki primjeri kvalitetne hrane su Friskies, Chappi, Pedigree, Darling i slične robne marke po različitim supermarketima.

Premium hrana je hrana koja je više kvalitete, najčešće je se može kupiti u specijaliziranim trgovinama za kućne ljubimce. Često je ova hrana kompromis između kvalitete i cijene. Za razliku od kvalitetne hrane ova hrana se dijeli na kategorije ovisno o veličini, dobi i aktivnosti psa. Primjeri premium hrane su K9, Alleva, Belcando itd.

Superpremium hrana je visoko kvalitetna hrana koju možete kupiti samo u trgovinama za kućne ljubimce. Najčešće je nešto skuplja no vrlo često kvaliteta opravdava cijenu. Manje količine ove hrane zadovoljavaju više potreba organizma psa. Ove hrane najčešće imaju linije ovisno o dobi, aktivnosti, veličini i medicinskim potrebama pasa. Superpremium hrane izbalansirane su tako da ispunjavaju sve potrebe psa te nije potrebno dodavati suplemente. Superpremium hrane su npr Purina Pro Plan, Royal Canin, Hills, Eukanuba, Brit care, Taste of the wild, Orijen, Acana itd.

II. KONZERVIRANA HRANA na našim prostorima najčešće se konzervirane proizvode nalazi u rangu kvalitetne hrane i tek poneki proizvodi kvalitetnijeg ranga. Postoje medicinske konzerve koje pomažu kod oporavka od bolesti ili operacija, kao i dizanju imuniteta. Takve konzerve mogu se nabaviti kod veterinara ili u specijaliziranim trgovinama.

III. PRIRODNA (SIROVA) HRANA

U novije vrijeme sve je češća potreba da se psima omogući prehrana koja je što više u skladu s onime što su psi evolucijski jeli – sirovo meso.

Moguće je sastojke za prehranjivanje pasa sirovim mesom nabavljati u raznim klaonicama ili mesnicama, no uvijek je važno da takvo meso prođe veterinarsku kontrolu. Za one koji imaju volje, vremena i mjesto za držanje sirovih namirnica (škrinja) jako se isplati pronaći mesnicu koja će vrlo često po nižoj cijeni prodati *burage*. Burag je jedan od četiri kravlja predželuca od kojeg se za ljudsku prehranu rade tripice ili fileki. Obzirom da burag sadržava na pola probavljenu travu koju je jela krava, zajedno s mesom psu daje odličnu prirodnu prehranu. Burag je sam po sebi niskokaloričan pa ga je potrebno davati u nešto većoj količini. Naravno prehranu buragima može se nadopunjavati povremenim (ne prečestim) dodavanjem jetrica ili srca, goveđim grkljanima kao i ponekim suplementima – npr ulje, maslinovo ulje, riblje ulje, pivski kvasac u prahu, brašno morskih algi, zobene pahuljice, palenta (žganci), riža, češnjak, peršin, sirova jaja i slično.

Ponekad peradarnice ili mesnice nude mogućnost kupnje mljevenog mesa peradi ili govedine po nižoj cijeni. Potrebno je paziti da se u takvim aranžmanima ne nalaze oštre kosti kako ne bi naštetile psu obzirom da se može dogoditi perforacija crijeva.

Na našem tržištu postoji jedna balansirana sirova hrana koja se može kupiti od distributera, direktno kod proizvođača ili u nekim Pet centar trgovinama. Ta hrana nosi ime *Anima B.A.R.F.* te je duboko smrznuta sirova hrana za pse. Anima B.A.R.F. mljeveno meso, tamno crvene do tamnosmeđe, a ponekad i smeđe-zelene boje s blagim mirisom bijelog luka. Pakirana je u vakuum vrećice, duboko zamrznuta na temperaturi od -60 stupnjeva Celzijusa. Prije upotrebe je treba otopiti na sobnoj temperaturi. Sadrži goveđe predželuce, rumen (filek, vampi, tripice), goveđe meso glave, grkljane, govedinu 4. kategorije, jetru i kosti. Hrana je obogaćena biljnim sastojcima koji su vrlo poželjan izvor vlaknine te dodacima kao što su bijeli luk, laneno i maslinovo ulje, pivski kvasac itd.

Psima nije potrebno kuhati meso jer kuhanjem uništavamo vrijedne sastojke.

ŠTO PSI NE SMIJU, A ŠTO SMIJU JESTI

Psima se **ne smije** davati svinjsko meso (često kod pasa izaziva proljev), čokolada, sušeno voće, mahunarke, grahorice, čaj, kuhane kosti i kosti koje pucaju na komade s oštrim rubovima (za razliku od kosti koje pas glodanjem melje), začinjena hrana itd.

Sa svakim dodatkom prehrani potrebno je paziti da se ne pretjera i interesirati se kod stručnjaka. Većina hrane pripremljena na način za ljudsku prehranu ne bi se smjela upotrebljavati kod pasa svakodnevno.

Psu se **smije** dodavati mliječne proizvode kao što su jogurt, acidofili, kiselo mlijeko, svježi kravlji sir, nesoljena sirutka. Vrlo često ti se proizvodi preliju preko dehidrata kako bi on omekšao.

Psi mogu jesti većinu svježeg voća i povrća ukoliko oni to žele.

Žitarice su dobar dodatak no na njima se ne smije temeljiti prehrana psa.

Ukoliko postoji potreba za nagrađivanjem pasa u trgovinama je moguće naći različite grickalice i nagradice koje mogu poslužiti u tu svrhu.

DOZIRANJE HRANE

Hranu je potrebno dozirati ovisno o vrsti hrane, dobi i aktivnosti psa.

Ukoliko se psa hranite dehidriranom hranom na originalnim pakiranjima postoje tablice koje pokazuju orijentacijski količinu hrane koja je potrebna psu obzirom na dob i predviđenu težinu odraslog psa. Naravno, uz to potrebno je promatrati psa i način na koji njegov organizam reagira. Ukoliko je pas ostavio na tanjuru, hrana se sklanja i u slijedećem obroku daje se toliko manje hrane. Važno je da pas ima ideju da zdjelica ostaje prazna nakon jela.

Ako psa hranite ostalim vrstama hrane važno je posavjetovati se s nekim tko ima iskustva ili proizvođačem, ali i promatrati reakciju organizma vlastitog psa.

Ukoliko primjetite da je pas predebeo smanjite mu količinu hrane, a obrnuto vrijedi za premršave pse. Psima u idealnoj formi moguće je napipati rebra, no rebra ne smiju biti vidljiva niti previše izražena.

Štenci jedu više obroka od odraslih pasa.

U dobi kada štene napusti leglo najvjerojatnije jede propisanu količinu hrane raspoređenu u 3 ili 4 obroka dnevno. U dobi od 3-4 mjeseca hrana se raspoređuje u tri obroka. Od 5-6 mjeseci nadalje psa se može navikavati na dva obroka dnevno, a ukoliko tako odgovara vlasniku i psu moguć je i jedan obrok dnevno (najčešće ljeti).

Ukoliko pas dobiva određenu količinu hrane u grickalicama u obliku nagrada toliko manje je potrebno davati u obrocima.

Važno je paziti da pas nikada ne jede na uznemiren organizam, odnosno nakon ili prije neke aktivnosti kako bi se izbjegla torzija (izvrtanje) želuca što je smrtonosna pojava ukoliko se ne reagira momentalno.

Određeni dio obroka u obliku nagradica (dehidrirane hrane) može se psu rasuti po podu, a ukoliko postoji dvorište, po travnjaku kako bi pas koristio svoja osjetila za pronalazak hrane. Na taj način također usporava se brzina kojom pas jede.

Psu uvijek mora biti na raspolaganju voda.

CIJEPLJENJE PSA, ČIŠĆENJE OD UNUTARNJIH I VANJSKIH PARAZITA

Kako bi vašeg psa zaštitili od zaraznih bolesti kao i parazita potrebno je redovito tretiranje protiv navedenog.

CIJEPLJENJE

Štene se do 4 mjeseca starosti mora tri puta cijepiti protiv *zaraznih bolesti* i jednom (u dobi nakon navršena 3 mjeseca) protiv *bjesnoće*. Aplikacijom cjepiva protiv zaraznih bolesti štenad štitimo od štenećaka, parvoviroze, hepatitisa uzrokovanog adenovirusom, bolesti dišnog sustava uzrokovanih virusom parainfluenecae i leptospiroze uzrokovane navedenim sojevima bakterija. Prvo cjepivo, ono koje bi štenci trebali dobiti dok su još kod uzgajivača sukobljava se s antitjelima koje je štene dobilo od majke te je stoga štene najslabije zaštićeno od raznih zaraznih bolesti u razdoblju između prvog i drugog cjepiva. Tek trećim cjepivom osiguravamo kvalitetnu zaštitu protiv zaraznih bolesti, naravno uz cjepivo protiv bjesnoće. U ovom osjetljivom razdoblju važno je sa štenetom izbjegavati mjesta gdje se okuplja veći broj pasa u čije zdravlje nismo sigurni te ograničiti socijalizaciju šteneta na poznate pse i mjesta gdje nećemo naići na mokraću ili izmet nepoznatih pasa.

Vrsta cjepiva koja se aplicira ovisi od preferencija veterinarara, no važno je da u zdravstvenu knjižicu psa bude naljepljena naljepnica sa bočice cjepiva koju treba pratiti potpis i pečat veterinarara.

Razmaci između ovih prvih cijepjenja najčešće su 3-4 tjedna, ovisno o dogovoru s veterinarom.

Nakon cjepiva u štenećoj dobi, psa nije potrebno cijepiti slijedećih godinu dana, nakon čega se preporuča ponoviti cjepivo protiv zaraznih bolesti, a zakonski je obavezno cjepivo protiv bjesnoće.

Pri cijepjenju protiv bjesnoće (ili ranije, ovisno o načinu označavanja štenaca u leglu) štencima se aplicira mikročip koji služi kao identifikacijska oznaka pasa.

UNUTARNJI PARAZITI

Osim virusa psu mogu naštetiti *unutarnji paraziti* te je stoga potrebno redovito čišćenje od parazita. Uzgajivač već u prvih 8 tjedana života šteneta nekoliko puta napravi dehelmitizaciju štenaca za to predviđenim sredstvima (Banmith pasta, Drontal puppy ili slicno). U prvih 6 mjeseci starosti šteneta važno je često čišćenje od parazita, a vrlo je važno da se pas čisti od unutarnjih parazita prije svakog cijepjenja obzirom da paraziti mogu oslabiti cjepivo. Ovisno o veličini i dobi psa, kao i dogovoru s veterinarom primjenjuju se različita sredstva protiv unutarnjih parazita. Za štence su to često navedeni Drontal puppy i Banmith pasta, a nakon toga primjenjuju se najčešće Prazinon, Pratel, Verpanyl i slično. Prazinon i Pratel doziraju se u količini 1 tableta na 10 kilograma psa. Svaka tableta može se podijeliti na 4 dijela tako da se doza što bolje prilagodi težini. Važno je psa izvagati pri doziranju jer kao i svaki medikamenti i ove tablete ne smiju se davati u prekomjernim količinama. Važno je da pas proguta cijelu propisanu količinu. Ukoliko je to teško izvedivo moguće je tabletu zamaskirati u neku hranu koja je psu interesantna, izmrviti u paštetu ili u špricu pomiješati s vodom.

VANJSKI PARAZITI

Vanjski paraziti ili ektoparaziti mogu veoma naštetiti psu. U različitim područjima naše države postoje različite opasnosti od vanjskih parazita. Najčešće spominjani paraziti su buhe, krpelji i komarci. Buhe uzrokuju češkanje, alergije i prijenosnici su trakavice i nekih vrsta bakterija. Ukoliko vaš pas ima buhe potrebno ga je osim tretiranja sredstvima protiv vanjskih parazita, tretirati i za unutarnje parazite. Također potrebno je tretirati i ostale ljubimce u kući te mjesto gdje pas boravi ili cijeli stan.

Krpelji su mogući prijenosnici vrlo opasnih bolesti od kojih je u Hrvatskoj najopasnija pirosp plazmoza koje ima u pojedinim djelovima naše zemlje. Važno je interesirati se da li je područje ugroženo pirosp plazmozom jer je brza reakcija i pravovremeno liječenje bitno kako bi se spasio život psu. Također, bitno je pregledavati psa redovito kako bi se na vrijeme uklonili krpelji.

Komarci također prenose cijeli niz opasnih bolesti od kojih je najpoznatija lišmanioza te je potrebno psa adekvatno zaštititi.

Na našem tržištu postoji više različitih sredstava protiv vanjskih parazita. Po vrsti nanošenja dijele se na ampule, sprejeve i ogrlice.

Najčešće korištene na našem tržištu su ampule Advantix, Frontline i Frontline Combo. Njihova djelovanja su ponešto različita, a i psi različito reagiraju pa je potrebno da vlasnik sam procjeni koje je najdjelotvornije.

Frontline se može nabaviti i u spreju te se kao takav najčešće koristi za štence.

U spreju možemo nabaviti i neka druga, većinom repelentna sredstva, kojima se može tretirati psa jednokratno ili prostor u kojem boravi (npr BioKill) ili biljne pripravke (npr. Biotox-A koji je na bazi dalmatinskog buhača, Herbamax i sl.). Ova sredstva često mogu poslužiti kao dodatna zaštita, ali u visokorizičnim područjima često nisu dostatna.

Ogrlica postoji različitih vrsta i kvaliteta, gdje se kao kvalitetnije spominju ogrlice Kiltix i Scalibor. Djelovanje takvih proizvoda često je neadekvatno za velike pse koji se manje kreću jer one manje uspješno štite psa od vanjskih parazita.

KUĆNI RED

Prvo vrijeme dok se štene navikava na svoj novi dom važno je izvesti štene u šetnju ili dvorište nakon svakog jela, kao i nakon buđenja ili kada štene počne uznemireno hodati po kući, kako bi se izbjegle male kućne nezgode. Ukoliko se to ipak dogodi na to mjesto može se postaviti dječja pelena ili novina jer postoji velika vjerojatnost da će se slijedeća "nezgoda" dogoditi upravo na istom mjestu. Štene se ne smije kažnjavati jer kao i djeca potrebno je neko vrijeme da se nauči kontrolirati fiziološke potrebe.

Psi vole imati svoje mjesto u kući za koje znaju da se mogu povući ukoliko im je potreban mir ili odmor. Omogućite psu takvo mjesto.

Ukoliko pas boravi u dvorištu važno mu je omogućiti smještaj sa zaklonom od vremenskih neprilika, dovoljno hlada i mjesta za kretanje. Tornjak je iznimno spretan pas i teško će ostati zatvoren u neadekvatnom prostoru dulje vrijeme.

Tornjak je pas za kojeg su svakodnevne dulje šetnje od iznimne važnosti. Ukoliko zanemarite tu njegovu potrebu, mogao bi se sam prošetati.

SOCIJALIZACIJA ŠTENETA

Iznimno je važan dio odgoja tornjaka. Tornjaci su veliki, snažni psi čuvari koji mogu iskazati agresivno ponašanje u određenim situacijama. Stabilan, dobro socijaliziran tornjak može biti prihvaćen član zajednice. U novije vrijeme kako zakoni postaju oštriji posebno je važno raditi na socijalizaciji psa kako bi se izbjegle moguće neugodne situacije.

Pod socijalizacijom šteneta odnosno psa podrazumijeva se podvrgavanje psa različitim vanjskim faktorima kao što su nepoznati ljudi, nepoznati psi, nepoznata mjesta, nepoznati objekti, a onda sve to u većim razmjerima (npr. veći broj nepoznatih ljudi ili pasa).

Dok je štene malo potrebno je pomno birati na koji način i s čim ćemo ga upoznavati. Situacije se mogu i namjestiti kako bi djelovale prirodno no zapravo biti kontrolirane s vaše strane. Važno je biti miran u novim situacijama i svako pozitivno ponašanje šteneta/psa nagraditi.

Što veći broj pozitivnih iskustava štene/pas skupi tijekom odrastanja postoji veća mogućnost da će u odrasloj dobi biti stabilnih, odmjerenih reakcija, višeg praga tolerancije. Stoga je štene potrebno upoznati s više različitih pasa i ljudi, voditi ga da upozna buku, gužvu i gradsku vrevu, voditi ga u više različitih čopora pasa no pri tome paziti da to budu stabilni psi koji neće stvoriti negativno iskustvo štenetu. Jer tornjak pamti.

Tornjak je teritorijalan pas pa često šetanje po istom mjestu može rezultirati potrebom da to područje brani od nepoznatih pasa ili ljudi što je u urbanim sredinama manje poželjna reakcija. Vlasnik treba biti svjestan takve mogućnosti i reagirati pravovremeno.

Tijekom privikavanja šteneta na nove objekte ili bića može pomoći korištenje nagradica i kontakt s vlasnikom. Svako poželjno ponašanje potrebno je nagraditi makar to ponašanje bilo i ignoriranje neke pojave. Kada i koliko je moguće bitno je moći privući pažnju na vlasnika.

Iako je prvih nekoliko mjeseci odrastanja šteneta prepuno "ne" riječi odnosno zabrana, vrlo je važno psu pokazati i usmjeriti ga na ispravno "da" ponašanje te to potkrijepiti nagradom i adekvatnom riječi koja se koristi samo u tim situacijama te je vlasnik neće upotrebljavati bez razloga. Na taj način psu pokazujemo da postoji alternativa "ne" ponašanju.

Ukoliko je moguće, vrlo je korisno u štenećoj dobi upisati štene u školicu, prvenstveno radi socijalizacije s drugim psima pod vodstvom stručnih ljudi, ali i razvoju odnosa između vlasnika i psa.

ŠTO JE ZAPRAVO RODOVNICA?

Osim što je “običan” komad papira koji sadrži “rodovno stablo” vašeg psa, ona je puno više.

Organizirani uzgoj svake pasmine pa tako i pasmine tornjak odvija se pod pokroviteljstvom kinoloških saveza i udruga. Krovna kinološka udruga u Hrvatskoj je Hrvatski kinološki savez (HKS) koji propisuje pravila uzgoja. Pravila uzgoja postavljena su sa svrhom očuvanja zdravlja i prepoznatljivosti određene pasmine.

Svaka pasmina podložna je u većoj ili manjoj mjeri barem nekoj od poznatih genetskih bolesti ili poremećaja. U tu svrhu razvijeni su različiti testovi koji pomažu utvrditi prisustvo bolesti ili poremećaja kod svakog psa. Neke bolesti ili poremećaje možemo uočiti jednostavnim pregledom psa (npr. entropij ili ektropij očnih kapaka, zubalo u predgrizu ili podgrizu, monorhidizam, kriptorhidizam, anorhidizam), za druge postoje rendgenska testiranja (npr. displazije kukova i laktova), za treće su razvijeni DNA testovi (npr. PRA, CEA). Bez obzira što se neke genetski prenosive bolesti ili poremećaji otkrivaju sofisticiranijim testovima od drugih, sve one mogu uvelike otežati život psa, priuštiti mu patnju i bol, a često dovesti i do prerane smrti.

Kod tornjaka obavezno je testiranje na displaziju kukova rendgenskim snimanjem kod ovlaštenog veterinaru. Oznaka za displaziju kukova je HD (hip dysplasia), a stupnjevi se označuju slovima A, B, C, D, E1, E2. Pravilnik o uzgoju ne dozvoljava psima s utvrđenim stupnjevima displazije E1 i E2 da sudjeluju u uzgoju. Na taj način kroz niz generacija kontroliranja displazije kukova pokušava se pojava te bolesti u populaciji što više smanjiti. Nažalost, jako je malo rodovnica tornjaka s više od nekoliko predaka snimljenih i zdravih kukova. No to nas ne smije obeshrabriti u cilju da pažljivim kontroliranjem svake nove generacije tornjaka polako punimo rodovnice dijagnozama i na taj način smanjujemo neizvjesnost u svakoj slijedećoj generaciji. Novi pravilnik o uzgoju (2011) preporuča snimanje laktova (ED – elbow dysplasia) za neke pasmine među kojima je i tornjak.

Osim kontrole kukova i laktova, tornjacima se na uzgojnim smotrama kao i na izložbama pasa pregledavaju oči i zubalo, a kod mužjaka i testisi. Standard tornjaka ne dozvoljava entropij ili ektropij kapaka, podgriz ili predgriz, kao ni nespuštene testise. Možda na prvi pogled laiku smiješno zvuči da podgriz ili predgriz mogu biti tako važni no poznati su primjeri u kojima je pas cijeli život trpio bol zbog pogrešnog zubala. Psi s nekom od navedenih mana isključuju se iz uzgoja.

Svakom psu ovlašteni i osposobljeni suci na uzgojnim pregledima ili izložbama pasa kontroliraju količinu podudaranja sa standardom pasmine u izgledu, temperamentu i tipičnosti te „pretaču“ to u ocjene. Ukoliko je podudaranje veliko i u većini najvažnijih točaka zadovoljava, pas je ocijenjen visokom ocjenom te mu se uz predočenje potvrde o zdravlju na uzgojnim pregledima odobrava uzgojna dozvola.

U uzgoj smiju samo psi s važećom uzgojnom dozvolom i samo legla nastala u skladu s opisanom procedurom zadovoljavaju uvjete za rodovnicu. Izdavanje rodovnice za autohtone pasmine u Hrvatskoj je besplatno što znači da nema potrebe sa psima koji mogu zadovoljiti uvjete za uzgoj imati legla "bez papira".

Iz svega napisanog proizlazi da iz rodovnice možemo saznati ime i registarski broj pod kojim je pas zapisan u rodovnu knjigu HKSa, datum rođenja i osnovni opis, ime uzgajivača ili uzgajivačnice, rodovno stablo koje sadrži osnovne podatke o precima uključujući ocjenu eksterijera i nalaze kukova. Dakle, taj "običan" papir je potvrda mnogih stvari koje se tiču nas i našeg psa.

Obzirom da je tornjak autohtona pasmina koja je samom tom činjenicom povjerena nama na brigu i očuvanje, smatram da priča o rodovnici jednog tornjaka ne smije stati na gore opisanom. To je samo početak. Pri kupnji psa od uzgajivača dobijemo taj „papir“ koji možemo odložiti u ladicu, pustiti druge da brinu brigu o pasmini i uživati s našim tornjakom cijeli njegov život. No, uz malo truda i minimalno ulaganja svaki vlasnik može povremeno taj papir izvaditi iz ladice kako bi se u njega upisao nalaz kukova psa, ocjena eksterijera i na kraju možda i uzgojna dozvola. Na taj način svatko od nas može pomoći očuvanju i promociji zdravlja i ljepote jedne autohtone pasmine te onemogućiti da „divlji“ i nekontrolirani uzgoj promjeni ono što tornjak je i što bi mogao biti. Predivan, prepoznatljiv i zdrav pas.

UZGOJ PASA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Uzgoj u Republici Hrvatskoj obavlja se pod okriljem Hrvatskog kinološkog saveza (HKS) čije je sjedište u Zagrebu (www.hks.hr). HKS je krovna organizacija mnogim lokalnim kinološkim klubovima i društvima diljem Hrvatske.

Svim štencima oštećenim na području Republike Hrvatske, čijem se uzgoju pristupilo u skladu s Pravilnikom o uzgoju i upisu pasa propisanim od HKS-a, dodjeljuje se registarski broj pod kojim se upisuju u rodovne knjige Hrvatskog kinološkog saveza. Rodovne knjige sadrže osnovne podatke o svakom psu (pasma, ime, registarski broj, datum oštećenja, opis duljine i boje dlake), ime i adresu uzgajivača, te rodoslovlje psa. Na temelju upisa u rodovnu knjigu psima se izdaju rodovnice. U Republici Hrvatskoj obvezno je tetoviranje registarskog broja psa u za to predviđen dio tijela (kod tornjaka uška) ili čipiranje.

U uzgoju se koriste samo nasljedno zdravi čistokrvni psi tipične naravi.

Da bi tornjak mogao ući u uzgoj mora imati valjanu uzgojnu dozvolu. Nakon navršenih 12 mjeseci starosti psa je najprije potrebno odvesti na rendgensko snimanje kukova u za to adekvatnim rendgenskim uređajem opremljenoj veterinarskoj stanici ili ambulanti. Veterinar tada rendgensku sliku zajedno s podacima vašeg psa šalje na očitavanje na Veterinarski fakultet u Zagrebu. U uzgoju se, prema Pravilniku, ne smiju koristiti psi kojima je potvrđena dijagnoza displazije kukova (što se označava oznakama E/I i E/II). U uzgoj smiju psi čiji je nalaz displazije kukova označen slovima A, B, C ili D. Nalaz displazije kukova unosi se u rodovnicu uz pečat i potpis ovlaštenog veterinar.

Uzgojni pregledi organiziraju se tokom godine pod okriljem HKS-a u nekoliko gradova u Hrvatskoj. Obavijest o datumu i mjestu uzgojnih pregleda objavljuje HKS u svojem službenom glasilu i na internetskoj stranici.

Tornjaci uzgojnom pregledu smiju pristupiti s navršениh 12 mjeseci starosti. Da bi svog psa priveli uzgojnom pregledu morate biti član lokalnog kinološkog društva i HKS-a za tekuću godinu. Uvjeti za stjecanje uzgojne dozvole su sljedeći:

- dob viša od 12 mjeseci
- nalaz displazije kukova A, B, C ili D
- sudačka ocjena oblika prema standardu pasmine (za ženke minimalno dobar /3/, za mužjake minimalno vrlo dobar /4/)

Uzgojni pregled za mužjake vrijedi doživotno, uz uvjet da nakon osme godine starosti mužjak jednom godišnje mora biti priveden na uzgojni pregled. Uzgojni pregled za ženke vrijedi do navršene 8 godine života, a ženka se u uzgoj smije pripustiti tek nakon navršениh 15 mjeseci starosti.

Ocjenu oblika možete obaviti i na smotri u sklopu uzgojnog pregleda ako pas prethodno nije izveden ni na jednu izložbu.

Uzgojnu dozvolu izdaje uzgojna komisija te se ona upisuje u rodovnicu. Nakon izmjene Pravilnika 2006. godine, uzgojna dozvola ne mora se više obnavljati svake dvije godine.

Kod odabira mužjaka/ženke za parenje preporučljivo je savjetovati se s iskusnijim uzgajivačima i vođom uzgoja.

Vlasnik mužjaka svojim potpisom na obrascu potvrde o parenju potvrđuje da je parenje obavljeno onih datuma koji su navedeni u potvrdi. Taj obrazac, kao i obrazac za prijavu legla, izdaje HKS, a moguće ga je nabaviti preko lokalnog kinološkog društva ili kluba koji su članovi HKS-a. Vlasnik ženke dužan je prijaviti leglo najranije u vrijeme od 6 tjedana starosti štenaca, a najkasnije 12 tjedana starosti. Prijava legla predaje se lokalnoj kinološkoj udruzi koje je vlasnik ženke član. Uzgajač legla dužan je s leglom postupati u skladu s Pravilnikom o uzgoju i upisu pasa.

www.hks.hr

Hrvatski kinološki savez (HKS)

Ilica 61, 10000 Zagreb

01/48 46 124

01/48 46 125

01/48 46 126

KORISNI LINKOVI NA INTERNETU:

www.hks.hr

www.fci.be

www.tornjak.pedigree.net

www.pet-centar.hr

www.ferarica.com

www.genos.hr

www.ljubimci-forum.com

www.tornjak.net